

NÁZEV MATERIÁLU	Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2019/943 a (EU) 2019/942 a směrnice (EU) 2018/2001 a (EU) 2019/944 s cílem zlepšit uspořádání trhu Unie s elektřinou, 2023/0077(COD)
DATUM ZPRACOVÁNÍ	3. 4. 2023
KONTAKTNÍ OSOBA	Zuzana Sádlová
TELEFON	703 154 238
E-MAIL	zsadlova@spcr.cz

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) oceňuje, že v návrhu není narušována investiční jistota prostřednictvím diskutovaného prodloužení krizových opatření týkajících se zastropování cen výroby energie nebo fragmentací stávajícího nastavení trhu s elektřinou. Je nicméně nutné podotknout, že k návrhu nebyla vypracována žádná dopadová studie (impact assessment), která by zhodnotila možné varianty návrhu a celkovou potřebnost změn. Nebylo vůbec vyhodnoceno, jestli by jiné přístupy nepřinesly pro průmysl příznivější výsledky.

Z pohledu SP ČR je nutné zajistit prostředí pro oblast energetiky, které zabezpečí zdroje energie za konkurenceschopné ceny dlouhodobě. Market design musí zamezit situacím, které jsme zažili vloni – tedy vysoké výkyvy a nejistoty cen energie vážně poškozující ekonomiku ČR a EU. Je potřebné mít mechanismy, které pomohou stabilizaci cen energie pro zákazníky a firmy střednědobě a dlouhodobě a v případě problémů zamezí extrémům. V tomto ohledu je nutné vyjasnit pravidla pro ceny energie v době krize, jednoznačně vymezit situaci krize, aby bylo možné podnikům včas pomoci, a to zákazníkům – podnikům všech velikostí.

Bohužel nevnímáme, že návrh v současnosti řešení na situaci z loňského roku přináší. Konkrétně, návrhy týkající se krizových situací ale i sdílení energie jsou omezeny na domácnosti a malé a střední podniky. I když rozumíme důvodům, proč je tak činěno (hospodářská soutěž a další aspekty), vzhledem k posledním dvěma rokům by nějaký základní rámec pro průmysl měl být zaveden, jako pomyslná “záchranná brzda” nad rámec rozšířených možností zajištění se, viz níže.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

Z pohledu průmyslu jednoznačně oceňujeme rozšíření možností dlouhodobého zajištění se prostřednictvím PPAů nebo dlouhodobého (forward) trhu. Některé detaily však musí být vyjasněny:

- Definice nově navrhovaných virtuálních hubů je velice nejasná, fungování v praxi není vysvětleno. Návrh explicitně předpokládá, že některé zóny nepřispějí k cenotvorbě v těchto hubech – toto může mít negativní dopad na český průmysl, pokud by se to týkalo ČR. Celý proces má být navíc proveden v krátkém časovém rámci.

- Hlavním cílem by mělo být navýšit možnosti zajištění ze strany průmyslu, včetně přeshraničního obchodování. Pro toto je důležité mít dostatek přeshraniční kapacity, přístup k přeshraničním PPAs a podobně. Nejsme si jistí, že navrhované změny toto skutečně přinesou.
- Navrhovaná garanční schémata pro PPAs by měla být dostupná pro všechny, kteří tato schémata potřebují, například na základě národní analýzy. Nařízení by nemělo vymezovat pouze určité skupiny příjemců.

U budoucí podpory obnovitelných zdrojů je nutné brát v potaz hledisko vynaložených nákladů (tj. neměly by být preferovány pouze zdroje s uzavřeným PPA, pokud by byly násobně dražší, než konkurence). U pravidel pro CfDs je pozitivní, že mají být případně získané prostředky distribuovány rovnoměrně všem zákazníkům, dle podílu na spotřebě. Tento aspekt návrhu by jednoznačně měl být zachován. Zároveň předpokládáme, že v každém případě bude platit, že v případě záporných cen elektřiny nebude podpora v režimu CfD vyplácena (v souladu se zněním stávajících CEEAG, které by v tomto ohledu v budoucnu neměly být měněny).

Upozorňujeme také, že u podpory stávajících zdrojů skrze CfDs není zcela zřejmé, jak přesně by se měla aplikovat relevantní ustanovení směrnice o OZE, která se netýká jaderných zdrojů – ustanovení by bylo vhodné vyjasnit. Například v nařízení chybí definice přímé podpory pro jiné, než obnovitelné zdroje, proto není zcela jasný výklad čl. 19b (jeho aplikace) na jádro. V případě investic do jaderných zdrojů může uvedené ustanovení být v kolizi s obecnou úpravou čl. 107 a následujících SFEU, kde při aplikaci pravidel veřejné podpory může být využita i podpora v rámci jiných nástrojů. Také je potřebné vyjasnit, jak bude vzhledem k očekávaným budoucím potřebám elektroenergetického systému fungovat zapojení se zdrojů s podporou skrze CfDs do poskytování podpůrných služeb.

Návrh nereflektuje dlouhodobé potřeby elektroenergetického systému a aspekt výkonové přiměřenosti, postrádáme úpravu pravidel pro zavádění kapacitních mechanismů tak, aby mohli být využitelné i v podmínkách ČR, která bude potřebovat nahradit tvrdou kapacitu v dožívajících uhelných elektrárnách jinými zdroji.

Změny v oblasti zapojení se zákazníků do trhu, provozu trhů a zvýšení flexibility by obecně měly zahrnout i velké podniky, kde je potenciál největší.

- Návrhy týkající se posílení krátkodobých trhů vnímáme pozitivně.
- Stejně tak jsou pozitivní změny týkající se distribučních a přenosových tarifů, cílem by měl být nákladově-efektivní provoz soustavy. Tento úkol musí zajistit národní regulátoři.
- Nepodporujeme návrh na nový produkt pro peak shaving, máme za to, že již dnes je toto možné řešit dostupnými službami, hrozí zde riziko dopadu na trh s podpůrnými službami. Rovněž nám není zřejmé, proč je tato služba zařazena mezi nefrekvenční podpůrné služby.
- Pro případ, že by bylo rozhodnuto o zachování tohoto produktu, je nutné zdůraznit technologickou neutralitu, tj. například umožnit účast na schématech flexibility a peak shavingu všem zdrojům, které jsou schopné tuto službu poskytnout (a nejen straně poptávky, jak je navrhováno). Jinak hrozí, že schéma sebou přinese větší celkové systémové náklady, a tudíž víc zatíží zákazníky, včetně průmyslu.

- V tomto ohledu vnímáme spíše negativně návrh na indikativní národní cíle pro demand response a ukládání energie. Domníváme se, že takový přístup není v souladu s principem co nejefektivnějšího celkového provozu elektroenergetického systému, nákladově i technicky.
- Navíc, pro plnění těchto národních indikativních cílů mohou být použita schémata pro podporu flexibility, která ale mají být přeshraničně otevřená. S tímto nesouhlasíme.
- Nepodporujeme návrh na možnost organizace krátkodobých trhů dedikovanou entitou, který přinese zvýšené náklady bez jasných přínosů takového řešení. Tento návrh navíc není vůbec v souladu se záměrem revize (ochrana koncových zákazníků, stabilita cen energie a podpora investic do obnovitelných zdrojů).

Oblast maloobchodního trhu musí být rovněž pojatá tak, aby neměla zbytečně negativní dopad na jednotlivé subjekty:

- Pravidla pro hedging, pokud budou zachována, musí být nastavena proporčně vůči závazkům ze strany zákazníků.
- Dodavatelé by měli mít právo vybrat si sami nástroje, které povedou k efektivnímu zajištění se, tudíž ke snížení cen pro jejich zákazníky.
- K navrhovaným změnám týkajícím se sdílení energie se stavíme rezervovaně. U sdílení energie by mělo být právo uděleno pro všechny zákazníky, nemělo by být omezeno na určité skupiny. K tomu by ale mělo platit, že zákazníci budou mít zachována všechna související práva (není vhodné zavádět výjimky na sdílení do určité výše instalovaného výkonu).
- Nevidíme důvody pro změnu zaběhnutého systému dodavatele poslední instance, např. co se výběrových řízení nebo délky trvání DPI týče. Členské státy by v této oblasti měli mít zachovány větší pravomoci.

Závěrem bychom rádi zdůraznili, že daný návrh nelze vnímat izolovaně. Evropská legislativa musí celkově vytvářet podmínky pro investice v energetické oblasti a politiky jednotlivých zemí zohledňovat své možnosti a respektovat technologickou neutralitu (vč. např. jaderných technologií, různých forem plynu apod.) tak, aby bylo možné skutečně zabezpečit dostupné stabilní zdroje za globálně konkurenceschopné ceny, ať již se jedná o návrhy v market designu, NZIA či v dalších koncepčních či legislativních materiálech.